

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 7

DEEL I DOORGAANDE LIJNEN VAN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

1. Naar de vermenschlijking van de samenlevingsorganisatie 11
2. Sociaal-culturele golfbewegingen in de twintigste eeuw 24
3. Oude en nieuwe maatschappelijke tegenstellingen 33
4. De kloof tussen politiek en burgers en de *civil society* 46
5. Sociale cohesie: nieuwe vormen van binding en burgerschap 56
6. Sociale uitsluiting 68
7. Solidariteit tussen generaties: een frisse kijk op vergrijzing 77
8. Zorgzaamheid en zorgvuldigheid in de gezondheidszorg 97

INTERMEZZO

9. Steunberen van de samenleving 113

DEEL II STRAFPROCES EN RECHTSORDE

10. De waarden van de rechtsstaat 125
11. Rationaliteit en emotie in schokkende rechtszaken 137
12. Terugblik op het proces-Van der G. 144
13. Daders op herhaling 150
14. Tussen preventie en repressie 160
15. Functieverschuivingen in het strafrecht 168
16. Emancipatie en recht: Ibsens *Nora* 179

DEEL III OPVOEDING, ONDERWIJS EN WETENSCHAP

17. Het onderbroken ritme: opvoeding en onderwijs in een gefragmenteerde samenleving 193
18. Academische vorming en scholing in het wetenschappelijk onderwijs 214
19. De wil om dingen uit te zoeken: de wetenschappelijke houding 233
20. Bestaat er nog een intellectuele traditie in Nederland? 242

DEEL IV TOLERANTIE EN ANDERE DEUGDEN

21. Tolerantie: van Erasmus tot de hoofddoekjes 251
22. Alledaagse tolerantie 293
23. Wees precies, vindigrijk en speels: dertien praktische deugden 304
24. De sobere menselijkheid van Dietrich Bonhoeffer 310

DEEL V GEWELD EN REDUCTIE VAN GEWELD

25. Publiek geweld 317
 26. Jeugd, criminaliteit en geweld 322
 27. Tweehonderd jaar stedelijk geweld 342
 28. Sophocles' *Antigone*: prototype van burgerlijke ongehoorzaamheid? 348
- Verantwoording 363